

SZENTENDRE VÁROS HORVÁT NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZAT ELNÖKE

Az előterjesztés előkészítésben közreműködött:

Önkormányzati és Ügyfélszolgálati Iroda

A határozati javaslat elfogadásához
minősített többség szükséges!

ELŐTERJESZTÉS

emléktábla elhelyezésének kezdeményezéséről

(Szentendre város horvát-dalmát közössége történelmi múltjával kapcsolatos kulturális örökség és a horvát nyelv ápolása érdekében)

(Készült: a Képviselő-testület 2022. július 12-i ülésére)

Tisztelt Képviselő-testület!

Vezetői összefoglaló:

Szentendre Város Horvát Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete kezdeményezést indítványoz Szentendre Város Önkormányzatának Képviselő-testülete felé emléktábla elhelyezése tárgyában.

Költségvetési hatás: az emléktábla elhelyezésének költsége cca. 350.000,-Ft.

Részletes kifejtés:

Szentendre óvárosában a Fő tér közelében, a szentendrei Városházával szemben, a várdomb (Templomdomb) aljában, a Rákóczi Ferenc utca 1. szám alatt áll az a középkori alapú épület, ahol az első szentendrei katolikus iskola (Schola Trivialis) volt. Dr. Katona Gyuláné, helytörténész kutatásaiból ismeretes, - ő írta a Szentendrei Katolikus Plébánia történetét (A szentendrei római katolikus egyház és plébánia története 1002-1992. Hunga-Coord Kiadó, 1996) - hogy a Zichy család 1723-ban itt alapította meg az első szentendrei elemi iskolát, amely a felette lévő dombon álló középkori Keresztelő Szent János plébánia templom (Župna crkva sv. Ivan Krstitelj) 1710-es, a romokból való újjáépítésével párhuzamosan épült. A Canonica vizitáció (püspöklátogatási jegyzőkönyv) szerint először egy tanerős osztatlan elemi népiskola kezdte meg működését, kezdetben öt tanulóval. Az épület ekkor paplaknak is helyet adott, pap volt a tanító. A katolikus hívek száma ekkor Szentendrén 300 fő, akiknek a többsége dalmát volt.

Az épület azonban e kettős célra hamar szűknek bizonyult, ezért 1764-ben kibővítették, majd, amikor később 1779-ben új plébániát építettek, már csak kifejezetten iskola céljára használták. A vizitáció dokumentumából lehet tudni azt is, hogy ebben az időben már tizenkilenc fiú és tizenhárom lány tanult itt, akiket a latin mellett illyr nyelven is tanítottak. Ekkor már külön tanárt is alkalmazott a plébánia, aki írni, olvasni tanította a nebulókat. Később grammatikát, retorikát, és logikát is tanítottak az iskolában. A Matriculából (plébánia anyakönyve) arra is fény derül, hogy a török hódoltság alatt és azt követően is még boszniai obszerváns szerzetesek pasztorálták a plébániát, látták el a híveket és tanítottak is Szentendrén.

A horvát-dalmát tanítására utal az is, a Szentendrei Római Katolikus Plébánia nyilvántartása szerint 1880-ig minden szentendrei plébánosnak az életrajzában külön utalás van arról, hogy: „Jártas a magyar, német, olasz, dalmát és szlovák nyelven.” „Négy nyelven beszél, dalmátul, németül és magyarul tökéletesen, szlovákul közepesen.” „Beszél magyar és dalmát nyelven,, stb, de neveik is sok mindent elárulnak róluk: Muresics, Polakovics, Markovics, stb.

1800. augusztus 26-án az iskola tetőzete leégett. A tűz előtt az épület teteje fa zsindelyes volt, elhatározták, hogy új iskolát építenek. Az újjáépítést követően 1805-ig folyt itt tanítás, de az épület 1845-ig használatban volt, majd 1960-ig a harangozó háza lett, ezután a Ferenczy Múzeumi Centrum megvásárolta az egyháztól.

Az épület ma védetség alatt az 1805-ös újjáépítés szerinti állapotban jelenleg üresen áll.

Címe: 2000 Szentendre Rákóczi Ferenc utca 2. Helyrajzi száma: 2317.

Leírása: 1705-ben épült 17-18. századi fésűs parasztház típus, két kis utcai ablakkal, faragott fa oszlopos tornáccal. A pince földem magasan. A tető felújításra, a ház renoválásra szorul. Az épület 1805-ig helyt adott iskolának, paplaknak, majd 1845-ig csak iskolai célokat szolgált, utána a harangozó háza volt 1960-ig. Ma a Ferenczy Múzeumi Centrum kezelésében áll, korábban Népművészetek házaként működött. Területe 200 négyzetméter.

Emléktábla szövege:

Ebben az épületben volt 1723-tól 1805-ig Szentendre első katolikus iskolája, ahol a gyermekeket latin mellett illyr nyelven is tanítottak.

U ovoj je zgradi bila prva katolička osnovna škola u Senandriji od 1728. do 1805. godine.

Djeca su se obrazovala na latinskom i ilyrskom (hrvatskom) jeziku.

Emléktábla javasolt helye: Az épület bejáratától balra.

Felavartás tervezett időpontja: 2022. szeptember 30.

Határozati javaslat

Szentendre Város Horvát Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt, hogy

1. kezdeményezi Szentendre Város Önkormányzatánál, hogy a 2000 Szentendre, Rákóczi Ferenc utca 2. helyrajzi szám: 2317 hrsz. alatt lévő önkormányzati tulajdonban lévő, és a Ferenczy Múzeumi Centrum használatában lévő ingatlan - első szentendrei katolikus iskola - falán emléktábla kerülhessen elhelyezésre az alábbiak szerint:

Emléktábla szövegezése:

Ebben az épületben volt 1723-tól 1805-ig Szentendre első katolikus iskolája, ahol a gyermekeket latin mellett illyr nyelven is tanítottak.

U ovoj je zgradi bila prva katolička osnovna škola u Senandriji od 1728. do 1805. godine.

Djeca su se obrazovala na latinskom i ilyrskom (hrvatskom) jeziku.

Emléktábla javasolt helye: Az épület bejáratától balra.

Felavartás tervezett időpontja: 2022. szeptember 30.

2. felkéri Szentendre Város Önkormányzatának Polgármesterét, hogy az 1.pont megvalósulása érdekében folytasson le örökségvédelmi eljárást és az emléktábla elhelyezéséről készítsen előterjesztést Szentendre Város Önkormányzat Képviselő-testületének Kulturális, Oktatási és Civil Bizottság 2022. szeptemberi ülésére.

Felelős: nemzetiségi önkormányzat elnöke

Határidő: 2022. szeptember 13.

Végrehajtásért közvetlenül felelős: Főépítési Kabinet

Szentendre, 2022. július 6.

Benkovits György
nemzetiségi önkormányzat elnök

Az előterjesztés és a határozati javaslat törvényességi szempontból megfelel.

Szentendre, 2022. július 6.

dr. Schramm Gábor
jegyző

Az emléktábla elhelyezésével kapcsolatos cca. 350.000,-Ft a nemzetiségi önkormányzat 2022. évi költségvetésében rendelkezésre áll.

Novák Andrea
pénzügyi irodavezető

Előkészítette:

Havasi Hajnalka
nemzetiségi ügyintéző

Ellenőrizte:

dr. Reméle Antónia
irodavezető